

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 41/2025-22

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a sudcov Miroslava Duriša a Miloša Maďara (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného Mgr. Dávidom Štefankom, advokátom, Povožnícka 18, Bratislava, proti postupu Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 5Tp/88/2024 a jeho uzneseniu z 25. októbra 2024 a postupu Krajského súdu v Trnave v konaní vedenom pod sp. zn. 6Tpo/49/2024 a jeho uzneseniu z 12. novembra 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 12. januára 2025 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 4 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1, 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy, základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy a základného práva na prezumpciu neviny podľa čl. 50 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5Tp/88/2024 a jeho uznesením z 25. októbra 2024 a postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 6Tpo/49/2024 a jeho uznesením z 12. novembra 2024. Navrhuje zrušiť uznesenie okresného súdu sp. zn. 5Tp/88/2024 z 25. októbra 2024 (ďalej aj „uznesenie okresného súdu“) a uznesenie krajského súdu č. k. 6Tpo/49/2024-216 z 12. novembra 2024 (ďalej aj „uznesenie krajského súdu“). Zároveň navrhuje priznať mu finančné zadost'učinenie v sume 6 000 eur, ako aj náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ je obvinený z pokračovacieho zločinu úverového podvodu podľa § 222 ods. 1, ods. 3 písm. c) a ods. 5 písm. a) Trestného zákona v znení účinnom v rozhodnom období s poukazom na § 138 písm. b) a i) Trestného zákona v jednočinnom súbehu s prečinom falšovania a pozmeňovania verejnej listiny, úradnej pečate, úradnej uzávery,

úradného znaku a úradnej značky podľa § 352 ods. 1 Trestného zákona. Sťažovateľ bol trestne stíhaný väzobne z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku a lehota jeho väzby začala plynúť 15. apríla 2024 o 6.37 h.

3. Napadnutým uznesením okresného súdu sudkyňa pre prípravné konania rozhodla o návrhu prokurátora Okresnej prokuratúry Galanta na predĺženie lehoty trvania väzby u sťažovateľa podľa § 76 ods. 3 Trestného poriadku tak, že lehota trvania jeho väzby z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku sa predlžuje do 15. júna 2025 (I), že ponúkaná záruka záujmového združenia občanov sa neprijíma (II), že záruka dôveryhodnej osoby družky sťažovateľa sa neprijíma (III), že písomný sľub sťažovateľa sa neprijíma (IV) a že väzba sťažovateľa sa nenahrádza dohľadom probačného a mediačného úradníka (V).

4. Proti uzneseniu okresného súdu sťažovateľ podal sťažnosť, o ktorej bolo rozhodnuté namietaným uznesením krajského súdu tak, že podľa § 194 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku krajský súd zrušil uznesenie okresného súdu v bode I výroku (predĺženie lehoty väzby) a sám rozhodol, že podľa § 76 ods. 3 Trestného poriadku sa lehota trvania väzby sťažovateľa, ktorá trvá od 15. apríla 2024 z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, predlžuje do 15. januára 2025.

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Proti napadnutému uzneseniu okresného súdu, uzneseniu krajského súdu a postupom, ktoré predchádzali ich vydaniu, sťažovateľ podal túto ústavnú sťažnosť, v ktorej argumentuje v dvoch argumentačných okruhoch. Prvý z nich smeruje proti postupu a uzneseniu okresného súdu:

a) rozhodnutie okresného súdu je všeobecné, pričom nevysvetľuje, prečo je nevyhnutné naďalej obmedzovať mu slobodu za situácie, keď sú všetci ostatní spoluobčianení na slobode;

b) z uznesenia okresného súdu vyplýva, že súd ho považuje za vinného zo spáchania skutku, ktorý sa mu kladie za vinu, čím porušuje prezumpciu neviny. Tento názor súdu je založený na nezákonnom získavaní dôkazov, a to iba v neprospech obvinených. Ak by bolo dokazovanie vykonávané aj v jeho prospech, zistilo by sa, že nemal žiadne právomoci v občianskych združeniach, cez ktoré údajne prechádzali finančné prostriedky;

c) rozhodnutie okresného súdu je nedostatočné vo vzťahu k splneniu materiálnych podmienok na predĺženie lehoty väzby, ako aj vo vzťahu k nemožnosti nahradenia väzby obvineného. Jediným dôkazom, ktorý má naznačovať jeho účasť na dotknutom trestnom konaní, je výsluch obvineného [REDAKOVANÉ]. Danú osobu nemožno považovať za dôveryhodnú;

d) neexistuje dôvodný predpoklad, že osoba obvinená z trestného činu úverového podvodu bude na slobode pokračovať v páchaní trestnej činnosti. Ani trestná minulosť a ani argument, že sťažovateľ mal určitú trestnú činnosť podľa uznesenia o vznesení obvinenia páchať dlhšiu dobu, nemôže byť sama osebe dôvodom na väzobné trestné stíhanie.

6. Vo vzťahu k postupu a uzneseniu krajskému súdu sťažovateľ argumentuje:

a) odôvodnenie predĺženia väzby a jej nenahradenie zákonnými náhradami je všeobecné, nepreskúmateľné, arbitrárne a nezohľadňujúce princíp prezumpcie neviny. Sťažovateľ tvrdí, že neexistujú dôvody na obmedzenie jeho osobnej slobody a rozporuje existenciu samotného dôvodu väzby, ktorá bola „objasnená“ všeobecným spôsobom;

- b) súd odôvodňoval nemožnosť nahradenia väzby sťažovateľa tým, že ani dosiaľ uložené tresty nemali vplyv na jeho správanie, čím deklaroval, že sťažovateľ sa trestnej činnosti dopustil aj v pertraktovanom prípade;
- c) súdy relevantne neobhájili pomalý postup orgánov činných v trestnom konaní, ktoré boli dôvodom na predĺženie základnej lehoty väzby;
- d) krajský súd potvrdil argument sťažovateľa, že boli porušené jeho práva na obhajobu, keď mu nebol doručený návrh prokurátora na predĺženie lehoty väzby;
- e) predstaviteľ záujmového združenia občanov, ktorý ponúkal záruku na nahradenie väzby, nebol vypočutý, čo by malo byť považované za porušenie práva na spravodlivý proces a ustanovení Trestného poriadku. Súdy ho už v minulosti odmietali vypočuť, pričom ide o pokračovanie v ich nezákonných postupoch. Sudkyňa pre prípravné konanie neoboznámila zástupcu záujmového združenia so skutočnosťami, ktoré odôvodňujú väzbu, čím mu odoprela možnosť nahradenia väzby zárukou. Sťažovateľ je presvedčený o možnosti nahradenia jeho väzby zákonnými náhradami.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie základného práva na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy), na zákonného sudcu (čl. 48 ods. 1 ústavy), na prezumpciu neviny (čl. 50 ods. 2 ústavy), základného práva na osobnú slobodu (čl. 17 ods. 1, 2 a 4 ústavy) a práva na slobodu a bezpečnosť (čl. 5 ods. 1, 3 a 4 dohovoru) uznesením okresného súdu, uznesením krajského súdu a postupmi, ktoré predchádzali ich vydaniu pri rozhodovaní o predĺžení lehoty trvania sťažovateľovej väzby.

8. Na základe vlastných zistení ústavný súd v úvode konštatuje, že sťažovateľ bol 15. januára 2025 prepustený z väzby na slobodu. V tejto súvislosti uvádza, že ústavný prieskum rozhodnutia o väzbe má pre dotknutú osobu význam bez ohľadu na skutočnosť, či väzba stále trvá. Prípadné porušenie ústavou zaručených práv a slobôd osoby, ktorá bola vo väzbe na základe nezákonného rozhodnutia alebo v nej ostala bez rozhodnutia o ponechaní vo väzbe po uplynutí zákonom stanovenej lehoty, tak nie je zhojené prepustením z väzby alebo jej prevedením do výkonu trestu. Skutočnosť, že sťažovateľ už nie je vo väzbe, nemá za následok (automaticky) neopodstatnenosť ústavnej sťažnosti proti napadnutému uzneseniu či inému zásahu (m. m. nálezy Ústavného súdu Českej republiky – č. k. I. ÚS 1692/19 z 26. septembra 2019, III. ÚS 1919/20 z 20. októbra 2020, m. m. I. ÚS 486/2021, I. ÚS 347/2022).

9. Zároveň je nevyhnutné v úvode tiež konštatovať, že sťažovateľ doručil ústavnému súdu 26. novembra 2024 ústavnú sťažnosť, v ktorej namietal porušenie svojho práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a svojho práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru uznesením okresného súdu sp. zn. 5Tp/88/2024 z 25. októbra 2024 a uznesením krajského súdu sp. zn. 6Tpo/49/2024 z 12. novembra 2024, o ktorej rozhodol ústavný súd uznesením č. k. IV. ÚS 632/2024-12 z 10. decembra 2024, právoplatným 5. januára 2025 tak, že ústavnú sťažnosť v časti smerujúcej proti uzneseniu okresného súdu odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie. Časť ústavnej sťažnosti, v ktorej sťažovateľ namietal porušenie svojich práv uznesením krajského súdu odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne

neopodstatnenú. Po rozhodnutí ústavného súdu o uvedenej predchádzajúcej ústavnej sťažnosti bolo (12. decembra 2024, pozn.) do konania vedeného pod sp. zn. IV. ÚS 632/2024 doručené sťažovateľovo podanie s označením späťvzatie ústavnej sťažnosti, ktoré bolo na pokyn sudcu spravodajcu založené *ad acta* do spisu. Následne (12. januára 2025, pozn.) sťažovateľ podal ďalšiu ústavnú sťažnosť (ktorá je predmetom tohto predbežného prerokovania, pozn.), v ktorej sa domáha vyslovenia porušenia jeho práv totožnými rozhodnutiami, ktoré namietal už v konaní vedenom pred ústavným súdom pod sp. zn. IV. ÚS 632/2024.

III.1. K namietanému porušeniu práv postupom a uznesením okresného súdu:

10. Podľa § 55 písm. a) zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania je neprípustný, ak sa týka veci, o ktorej ústavný súd už rozhodol, okrem prípadov, v ktorých sa rozhodovalo len o podmienkach konania, ak v ďalšom návrhu už podmienky konania boli splnené. Prekážka už rozhodnutej veci (*res iudicata*) bráni tomu, aby sa ústavný súd opakovane zaoberal a rozhodoval o totožných návrhoch doručených ústavnému súdu. Totožnosť veci je daná pri zhode predmetu konania, skutkových okolností, z ktorých sa uplatnené právo vyvodzuje, a identitou účastníkov konania. O takú prekážku by nešlo, ak chýba čo len jeden z uvedených znakov totožnosti veci (m. m. IV. ÚS 134/2020, II. ÚS 444/2021). Keďže ústavný súd už rozhodol o predchádzajúcej ústavnej sťažnosti sťažovateľa (v časti smerujúcej proti uzneseniu okresného súdu ju odmietol pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie), je aktuálna ústavná sťažnosť v rozsahu posudzovanom v uznesení č. k. IV. ÚS 632/2024-12 z 10. decembra 2024 neprípustná, v dôsledku čoho ju ústavný súd odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 55 písm. a) zákona o ústavnom súde.

11. K časti ústavnej sťažnosti smerujúcej (navyše) proti postupu okresného súdu ústavný súd uvádza, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd pri uplatňovaní svojej právomoci vychádza zo zásady, že ústava ukladá všeobecným súdom chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (IV. ÚS 236/07).

12. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh je zrejmé, že sťažovateľ mal možnosť podať proti napadnutému postupu okresného súdu sťažnosť krajskému súdu, pričom túto možnosť aj využil a posúdenie jeho námietok tak bolo v právomoci krajského súdu. Na prerokovanie tejto časti ústavnej sťažnosti tak nemá ústavný súd danú právomoc, a preto ju bolo potrebné z uvedeného dôvodu odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde.

III.2. K namietanému porušeniu práv postupom a uznesením krajského súdu:

13. Ako už bolo uvedené, časť predchádzajúcej ústavnej sťažnosti, v ktorej sťažovateľ namietal porušenie svojho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a svojho práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru uznesením krajského súdu, ústavný súd odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú. V nadväznosti na to možno aj vo vzťahu k aktuálne namietanému porušeniu práv uznesením krajského súdu konštatovať, že ústavná sťažnosť je v rozsahu posudzovanom v uznesení č. k. IV. ÚS 632/2024-12 z 10. decembra 2024 neprípustná [najmä bod 6 písm. c) a d) tohto uznesenia,

pozn.], v dôsledku čoho ju ústavný súd odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 55 písm. a) zákona o ústavnom súde.

14. Časť aktuálnej ústavnej sťažnosti, ktorej predmetom je namietaný postup krajského súdu, ako aj ďalšie námietky smerujúce proti uzneseniu krajského súdu, t. j. námietky nad rámec tých, ktorými sťažovateľ argumentoval už v predchádzajúcej ústavnej sťažnosti, sú predmetom predbežného prerokovania ústavného súdu.

15. Sťažovateľ vo vzťahu k uzneseniu krajského súdu a postupu, ktorý predchádzal jeho vydaniu, *inter alia* namieta porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy, na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy a základného práva na prezumpciu nevinu podľa čl. 50 ods. 2 ústavy.

15.1. K namietanému porušeniu čl. 46 ods. 1 ústavy ústavný súd vo svojej judikatúre už opakovane konštatoval (m. m. I. ÚS 100/04, III. ÚS 135/04, I. ÚS 113/05, II. ÚS 151/09, II. ÚS 311/2013, IV. ÚS 444/2013, I. ÚS 95/2021), že ide o všeobecné ustanovenie, ktoré upravuje základné právo na súdnu ochranu, a to vo vzťahu ku konaniu vo veci samej, a nevzťahuje sa na konanie o väzbe, na ktoré je aplikovateľný čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy, ktorý je vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy v pomere špeciality, a sú v ňom implicitne obsiahnuté hmotné a tiež procesné atribúty základného práva na osobnú slobodu vrátane práva na súdnu ochranu v prípadoch pozbavenia osobnej slobody väzbou. Táto súdna ochrana zahŕňa základné procesné garancie spravodlivého súdneho konania s prihliadnutím na povahu a účel konania o väzbe, a preto sú na konanie a rozhodovanie súdu o väzbe aplikovateľné špeciálne ustanovenia čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy o osobnej slobode, a nie všeobecné ustanovenie čl. 46 ods. 1 ústavy.

15.2. Porušenie práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy sťažovateľ vidí v nasledujúcom: „*Pri rozhodovaní o predĺžení trvania väzby sťažovateľa bolo porušené aj jeho právo na zákonného sudcu, nakoľko podľa rozvrhu práce Krajského súdu v Trnave, nemala vo veci sťažovateľa rozhodovať [REDAKOVANÉ]. V senáte 6Tpo mal rozhodovať [REDAKOVANÉ], pričom sudkyňa [REDAKOVANÉ] nie je podľa rozvrhu práce ani zastupujúcim členom senátu.*“

15.3. Právo na zákonného sudcu v zmysle čl. 48 ods. 1 ústavy, ktorého porušenia sa sťažovateľ domáha vo svojej väzobnej veci, pritom s touto nesúvisí, pretože tento článok sa obdobne ako čl. 46 ods. 1 ústavy vzťahuje na konanie vo veci samej, o ktoré v danom prípade nešlo (napr. II. ÚS 616/2016, II. ÚS 348/2016, III. ÚS 796/2016, I. ÚS 628/2023). Právo na zákonného/nestranného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy treba považovať aj za súčasť čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy v prípadoch, keď súd rozhoduje o väzbe. V okolnostiach prerokovanej veci sťažovateľ ods. 5 predmetného článku v petite ústavnej sťažnosti neoznačil, pričom v súvislosti s ods. 2 argumenty týkajúce sa nedostatku v podobe nekonania zákonného sudcu nenamietal. Ústavný súd sumarizuje, že zo znenia ústavnej sťažnosti je zrejmé, že právo na zákonného sudcu sťažovateľ subsumoval pod článok, ktorý je v pertraktovanej veci neaplikovateľný.

15.4. Rovnaký záver o neaplikovateľnosti namietaného článku ústavy v súvislosti s väzobným rozhodovaním platí aj vo vzťahu k základnému právu na prezumpciu nevinu, ktoré sťažovateľ nesprávne podradil pod čl. 50 ods. 2 ústavy (pozri aj bod 31 tohto uznesenia, pozn.).

16. Ústavný súd, ktorý je spravidla viazaný návrhom na rozhodnutie (§ 45 zákona o ústavnom súde), konštatuje, že sťažovateľ namieta porušenie základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 2, čl. 48 ods. 1 a čl. 50 ods. 2 ústavy napadnutým konaním a uznesením krajského súdu v súvislosti

s rozhodovaním o predĺžení lehoty trvania väzby sťažovateľa, na ktoré sa ním označené články ústavy vecne nevzťahujú (sú *ratione materiae* spravidla súčasťou rozhodovania vo veci samej). Keďže ústavný súd nezistil vecnú súvislosť medzi napadnutým uznesením krajského súdu a jeho konaním a namietaným porušením označených článkov ústavy, neostávalo mu iné, ako odmietnuť ústavnú sťažnosť sťažovateľa v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

17. Pokiaľ sťažovateľ ďalej tvrdí, že v jeho veci došlo aj k porušeniu čl. 46 ods. 2 ústavy, ústavný súd podotýka, že čl. 46 ods. 2 ústavy garantuje základné právo na súdny prieskum zákonnosti rozhodnutí orgánov verejnej správy v správnom súdnictve, o ktoré v sťažovateľovej veci nejde. Ak sťažovateľ namieta porušenie čl. 46 ods. 2 ústavy a nejde o externú kontrolu verejnej správy realizovanú správnym súdom, ústavný súd ústavnú sťažnosť stabilne odmieta a aj v okolnostiach prerokúvanej veci odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde pre zjavnú neopodstatnenosť (m. m. III. ÚS 507/2017, III. ÚS 485/2021, III. ÚS 389/2023, III. ÚS 506/2023).

18. Sťažovateľ napokon argumentuje aj porušením čl. 5 ods. 1 dohovoru. Ten obsahuje katalóg viacerých konkrétnych spôsobov zásahu orgánu verejnej moci [pod písm. a) až f)] do osobnej slobody fyzickej osoby, ktoré sťažovateľ v petite ústavnej sťažnosti nešpecifikoval. V obsahu odôvodnenia ústavnej sťažnosti uvádza, že ide o namietanie čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru, ktoré je tiež neopodstatneným, pretože z jeho znenia jednoznačne vyplýva, že tento sa *ratione materiae* vzťahuje na (prvotné) vzatie do väzby, t. j. na uvalenie väzby (m. m. I. ÚS 338/06, I. ÚS 352/06, II. ÚS 318/06, III. ÚS 34/07, I. ÚS 95/2021). Keďže konanie a uznesenie krajského súdu sa týkalo rozhodovania o predĺžení lehoty trvania väzby – pokračovaní väzby – ústavný súd ústavnú sťažnosť aj v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

19. Ostatne namietané porušenie práv sťažovateľa (čl. 17 ods. 1, 2 a 4 ústavy a čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru) sa týkali nedostatku odôvodnenia uznesenia krajského súdu, a to predovšetkým vo vzťahu k jeho námietkam o predĺžení lehoty trvania väzby, ako aj jej nenahradenia zákonnými náhradami. Z konštantnej judikatúry ústavného súdu (m. m. napr. IV. ÚS 321/2022) vyplýva, že v čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy sú implicitne obsiahnuté hmotné, a tiež procesné atribúty základného práva na osobnú slobodu vrátane práva na jej súdnu ochranu v prípadoch pozbavenia osobnej slobody väzbou. Ústavný súd vo svojej judikatúre k čl. 17 ods. 2 ústavy už viackrát uviedol, že vo vzťahu k väzbe obsahuje viaceré práva, okrem iného aj právo nebyť vo väzbe dlhšie ako po dobu nevyhnutnú, resp. primeranú dobu alebo byť prepustený počas konania, pričom prepustenie môže byť podmienené zárukou (m. m. napr. I. ÚS 26/2013, II. ÚS 564/2018, III. ÚS 7/00, IV. ÚS 270/09). Z obsahu základného práva zaručeného v čl. 17 ods. 5 ústavy vyplýva oprávnenie konkrétnej osoby na preskúmanie okolností svedčiacich za väzbu a proti nej, ale zároveň aj povinnosť súdu rozhodnúť na základe konkrétnych skutočností, a nie na základe abstraktnej úvahy (m. m. napr. I. ÚS 31/2010, II. ÚS 349/2013, II. ÚS 564/2018, III. ÚS 271/07, IV. ÚS 361/09). Obsah označeného ustanovenia ústavy korešponduje s právami vyplývajúcimi z čl. 5 dohovoru.

20. Kasačnú intervenciu ústavného súdu by mohli vyprovokovať také prípadné rozhodnutia a postupy všeobecných súdov v rámci rozhodovania o väzbe, ktoré by v určitom štádiu trestného konania predstavovali zjavný omyl či exces pri posudzovaní formálnych a materiálnych podmienok

väzby, prípadne by boli iným evidentným popretím samotnej podstaty ochrany základných práv a slobôd (m. m. I. ÚS 299/2022).

21. Ústavný súd akcentuje, že v prípade dlhšie trvajúcej väzby musia byť pre jej ďalšie trvanie splnené štyri podmienky. Musí existovať po formálnej stránke uznesenie o vznesení obvinenia. Po materiálnej stránke sa vyžaduje existencia kvalifikovaného podozrenia zo spáchania skutku, za ktorý je vznesené obvinenie, s tým, že tento skutok musí naplňovať znaky niektorého trestného činu. Ďalej musí existovať niektorý z väzobných dôvodov podľa § 71 ods. 1, resp. 3 Trestného poriadku. Napokon musí byť splnená podmienka, aby orgány činné v trestnom konaní, resp. súd vo veci samej postupovali s osobitnou starostlivosťou a urýchlením (m. m. II. ÚS 200/2019, č. 20/2019 ZNaU). K predmetným skutočnostiam ústavný súd v krátkosti konštatuje, že tak okresný súd, ako aj krajský súd zhodne považovali všetky pertraktované podmienky za naplnené.

22. Ústavný súd predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť sťažovateľa a po preskúmaní odôvodnení napadnutých uznesení, ktoré tvoria z hľadiska predmetu jeden celok, ako aj ich postupu, uvádza, že všeobecné súdy sa dostatočne zaoberali naplnením zákonných podmienok na predĺženie lehoty väzby sťažovateľa, ktoré prehodnotili vo vzťahu k aktuálnemu štádiu väzobného trestného stíhania.

III.2.1. K namietanému porušeniu práv v súvislosti s neexistenciou dôvodu väzby:

23. Sťažovateľ rozporuje existenciu samotného dôvodu väzby, ktorý bol podľa jeho názoru „objasnený“ všeobecným spôsobom.

24. Ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ sa v čase rozhodnutia krajského súdu nachádzal vo väzbe z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Vo vzťahu k nemu pripomína (tak, ako to urobil aj krajský súd v napadnutom uznesení, pozn.), že pri rozhodovaní o väzbe postačuje reálna hrozba, že obvinený bude konať tak, ako predpokladá už uvedený dôvod väzby, ak nebude vzatý do väzby. Zákon teda nevyžaduje absolútnu istotu o naplnení dôvodu tzv. preventívnej väzby (m. m. II. ÚS 348/2016). Táto hrozba bola pomenovaná krajským súdom na s. 8 a 9 jeho uznesenia (zároveň na s. 12 a 13 uznesenia okresného súdu, pozn.). V konkrétnostiach všeobecné súdy konštatovali pretrvávajúci dôvod väzby a poukázali na spôsob a charakter sťažovateľom už skôr páchanej trestnej činnosti, predchádzajúci spôsob života, ako aj jeho trestnú minulosť. Predošlé odsúdenia sťažovateľa za ekonomické trestné činy a možné spáchanie ďalších podobných trestných činov počas plynutia skúšobnej doby predstavovali pre súdy racionálny základ pre záver o tom, že je daný dôvod preventívnej väzby.

25. Keďže jednotlivé dôvody väzby sú naviazané na „dôvodnú obavu“ (§ 71 ods. 1 Trestného poriadku), znamená to, že nie je reálne sa domnievať, že v tejto súvislosti musí byť naplnená požiadavka istoty vo vzťahu k preukázaniu konkrétnych skutočností, s ktorými Trestný poriadok v tejto súvislosti počíta. V týchto prípadoch nemožno vyčkávať až do okamihu, keď bude isté, že obvinený už naplnil niektorý z väzobných dôvodov v zmysle § 71 ods. 1 písm. a) až c) Trestného poriadku, pretože v takom prípade by sa takému konaniu už nedokázalo zabrániť (m. m. I. ÚS 65/2022). Ak všeobecné súdy pri rozhodovaní o predĺžení lehoty trvania sťažovateľovej väzby zhodne prezentovali názor o obave z pokračovania v páchaní trestnej činnosti zo strany sťažovateľa, ktorú preskúmateľne odôvodnili spôsobom popísaným v bode 24 tohto uznesenia, a to aj s prihliadnutím na vtedajšie štádium trestného konania, ústavný súd konštatuje ústavnú udržateľnosť napadnutého uznesenia v pertraktovanej časti.

26. Zároveň pripomína, že jeho úlohou nie je samostatne posúdiť existenciu väzobných dôvodov sťažovateľa v pozícii inštančne nadriadeného súdu a porovnať svoje zistenia so závermi všeobecných súdov, ale presvedčiť sa, že odôvodnenie uznesenia krajského súdu dáva dostatočný základ pre predĺženie trvania lehoty väzobného stíhania sťažovateľa, a to s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu aj na všetky sťažovateľom prezentované relevantné námietky (m. m. I. ÚS 299/2022). Je potrebné doplniť, že sťažovateľova argumentácia o nedostatočnom objasnení predmetného dôvodu väzby bez poskytnutia ďalších konkrétnych námietok odôvodňujúcich opodstatnenosť jeho tvrdenia nemá vo vzťahu k už popísaným skutočnostiam ústavnoprávnu relevanciu.

III.2.2. K namietanému porušeniu práv v súvislosti s nenahradením väzby:

27. Ústavný súd permanentne pripomína, že obsahom základného práva podľa čl. 17 ústavy je aj oprávnenie trestne stíhanej osoby spočívajúce v imperatíve, aby väzobný súd skúmal možnosti nahradenia väzby zárukou, sľubom alebo peňažnou zárukou. Je nevyhnutné, aby bolo rozhodnutie o nenahradení väzby založené na konkrétnych skutočnostiach, nie na abstraktnej úvahe (m. m. III. ÚS 38/01, IV. ÚS 650/2018, IV. ÚS 436/2021).

28. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti v podrobnostiach neargumentoval, ktoré z vyjadrení krajského súdu týkajúce sa nenahradenia jeho väzby zákonnými náhradami nebolo ústavne konformným. Nenahradenie väzby namietal *en bloc* ako nedostatočné.

29. Možno konštatovať, že všeobecné súdy sa predmetnou otázkou zaoberali značne podrobne.

29.1. Okresný súd riadne pomenoval, že predmetom jeho skúmania bola možnosť nahradenia väzby prijatím záruky záujmového združenia, záruky družky sťažovateľa, písomným sľubom sťažovateľa a dohľadom probačného a mediačného úradníka podľa § 80 ods. 1 písm. a) až c) Trestného poriadku. V konkrétnostiach sa k týmto skutočnostiam vyjadril na s. 13 a 14 uznesenia okresného súdu. Keďže je predmetné rozhodnutie sťažovateľovi známe, ústavný súd nepovažoval za potrebné ho na tomto mieste už citovať.

29.2. Krajský súd sa predmetnej otázke rovnako osobitne venoval (s. 9 a 10 uznesenia krajského súdu), keď nadviazal na prvostupňové rozhodnutie okresného súdu a uviedol, že sťažovateľ mal pôsobiť v rámci dotknutej trestnej činnosti ako organizátor, ktorý riadi, plánuje a koordinuje činnosť iných osôb, ktoré sa mali podieľať na uzatváraní úverových zmlúv, pričom sám nevystupoval v obchodných spoločnostiach či neziskových združeniach, avšak napriek tomu mal mať prístup k ich účtom, teda malo ísť o sofistikovanú činnosť. Zároveň akcentoval, že pred vzatím sťažovateľa do väzby mu plynula skúšobná doba právoplatného podmieneného odsúdenia (bez ohľadu na to, či proti tomuto rozhodnutiu podal dovolanie), predtým bol šesťkrát súdne trestaný, z toho dvakrát za podvodnú trestnú činnosť (poveril inú osobu, aby nahlásila úmyselne vyvolanú poisťnú udalosť). Vyslovil predpoklad, že za týchto okolností sťažovateľ môže využívať na páchanie trestnej činnosti iné osoby, pričom sám vystupuje na pozadí. Za dôležité považoval, že sťažovateľ sa mal majetkovej trestnej činnosti, za ktorú je väzobne trestne stíhaný dopúšťať v období, keď bol riadne zamestnaný a poberal príjem. Na podklade už popísaných faktov sa alternatívne možnosti nahradenia väzby krajskému súdu nejavili ako efektívne a také, ktoré by eliminovali obavu z možného pokračovania v páchaní trestnej činnosti (s. 10 uznesenia krajského súdu a s. 13 a 14 uznesenia okresného súdu, pozn.), keďže, ako uviedol už okresný súd,

ide o trestné stíhanie za trestnú činnosť, ktorú je možné páchať aj využitím technických prostriedkov.

30. Je zrejmé, že krajský súd sa v súvislosti s otázkou možného nahradenia väzby zameral na jeho efektivitu so záverom o nemožnosti jej účinného nahradenia tak, aby bola eliminovaná dôvodná obava z pokračovania v trestnej činnosti. Predmetnú otázku krajský súd ale riadne posúdil a vyhodnotil, že účel väzby nemožno dosiahnuť týmto spôsobom, v nadväznosti na čo sa ústavný súd nestotožňuje s tvrdením sťažovateľa o nepreskúmateľnom či nezákonnom odôvodnení krajského súdu v tejto jeho časti.

31. Pokiaľ sťažovateľ namietal, že argumentácia sťažnostného súdu (o tom, že ani dosiaľ uložené tresty nemali vplyv na jeho správanie) v podstate deklaruje, že sa trestnej činnosti s určitosťou dopustil, je nutné konštatovať, že predmetné tvrdenie je vytrhnuté z kontextu, z ktorého je jednoznačne zrejmé, že krajský súd hovorí o pravdepodobnosti a možnosti dopustenia sa trestnej činnosti. Používa pritom slovné spojenia ako „nemalo ho odradiť“ (a nie „neodradil“), „mal by disponovať“ (a nie „disponoval“). Z poukazu krajského súdu na sťažovateľove predchádzajúce odsúdenia a možnosť spáchania obdobných trestných činov nemožno v okolnostiach prerokúvanej veci vyvodiť porušenie prezumpcie neviny. Ústavný súd nevyhodnotil tento spôsob odôvodnenia ako ústavnoprávne neakceptovateľný.

32. Ak sťažovateľ ďalej argumentuje nevypočutím predstaviteľa záujmového združenia, ktoré ponúkalo prevzatie záruky za ďalšie správanie obvineného a za to, že obvinený sa na vyzvanie dostaví k policajtovi, prokurátorovi alebo na súd a že vždy vopred oznámi policajtovi, prokurátorovi alebo súdu vzdialenie sa z miesta pobytu, ústavný súd považuje za potrebné vo všeobecnosti konštatovať, že zodpovedanie otázok, ktoré sú či už objektívne, alebo subjektívne, z pohľadu strany sporu pre rozhodnutie súdu podstatné, si nie je možné predstavovať ako prísne formalizovanú či mechanickú činnosť (na každú jednu konkrétnu otázku je presne k nej priraditeľná konkrétna odpoveď); odôvodnenie rozhodnutia súdu nemá pripomínať dotazníkový formulár a je ho potrebné posudzovať v jeho komplexe, čo spravil aj krajský súd. Z uznesenia krajského súdu je možné s porozumením vydedukovať podstatu, a teda vysvetlenie dôvodov nemožnosti nahradenia väzby sťažovateľa. Krajský súd pritom posudzoval, či majú ponúknuté záruky potenciál pozitívne ovplyvňovať správanie obvineného s jednoznačným záverom o nemožnosti takého účinku.

III.2.3. K namietanému porušeniu práv v súvislosti s predĺžením lehoty trvania väzby:

33. Sťažovateľ tvrdí, že krajský súd nevysvetlil konkrétne dôvody a nevyhnutnosť potreby predĺženia obmedzenia jeho osobnej slobody, najmä ak boli všetci ostatní spoluobčianine na slobode, v nadväznosti na čo považuje jeho rozhodnutie za arbitrárne a nepreskúmateľné.

34. V zmysle § 76 ods. 3 Trestného poriadku predĺžiť lehotu väzby možno len vtedy, ak návrh podľa odseku 2 bol podaný včas a ak nebolo možné pre obťažnosť veci alebo z iných závažných dôvodov trestné stíhanie skončiť a prepustením obvineného na slobodu hrozí, že bude zmarené alebo podstatne sťažené dosiahnutie účelu trestného konania.

35. K obom materiálnym podmienkam predĺženia lehoty väzby sa všeobecné súdy pomerane podrobne vyjadrili. Krajský súd však korigoval rozhodnutie okresného súdu tým spôsobom, že lehotu trvania väzby sťažovateľa predĺžil do 15. januára 2025 namiesto 15. júna 2025, ako o tom rozhodol pôvodne okresný súd. Z pohľadu obťažnosti veci považoval za relevantnú

potrebu dokončenia znaleckého dokazovania, čo sa týka analýzy väčšieho počtu elektronických zariadení (40) zaistených pri domových prehliadkach, v súvislosti s čím bola podľa jeho názoru daná objektívna náročnosť tohto preskúmania znalcom. Na predĺženie lehoty znaleckého dokazovania malo podľa neho vplyv aj priebežné rozhodovanie o opravných prostriedkoch aj iných obvinených (spis predkladaný krajskému súdu a prokuratúre na rozhodnutie). Prepustením sťažovateľa z väzby na slobodu bez predĺženia väzby by podľa krajského súdu hrozilo zmarenie či podstatné sťaženie účelu trestného konania, keďže práve prepojenie sťažovateľa prostredníctvom elektronických zariadení s ostatnými spoluobvinenými či svedkami by mohlo podstatne prispieť k objasneniu veci, verifikácii výpovedí či zaistených listinných dôkazov. Krajský súd lehotu väzby predĺžil len na čas nevyhnutný na dokončenie znaleckého dokazovania z dôvodu, že aj tak trvá už dvojnásobný čas, aký bol znalcovi na ten účel pôvodne poskytnutý, pričom „*d’alšie neúmerné predlžovanie väzby z tohto dôvodu nie je možné*“.

36. Z poskytnutého odôvodnenia krajského súdu je ústavnému súdu jednoznačný dôvod potreby predĺženia lehoty trvania sťažovateľovej väzby. Napadnuté uznesenie preto nevykazuje znaky arbitrárnosti a je dostatočne odôvodnené na základe jeho vlastných myšlienkových postupov a hodnotení, ktoré ústavný súd nie je oprávnený ani povinný nahrádzať (m. m. I. ÚS 21/98, III. ÚS 209/04). Ústavný súd nemá za tejto situácie dôvod zasiahnuť do jeho právneho názoru. O to viac, ak vlastnou činnosťou zistil, že sťažovateľ bol skutočne 15. januára 2025 prepustený z väzby na slobodu. V nadväznosti na to je potrebné uviesť, že kompetencie ústavného súdu nenahrádzajú postupy a rozhodnutia všeobecných súdov a nepoužívajú sa na skúmanie označenej vecnej nesprávnosti, pretože ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo vzťahu k všeobecným súdom. Rozhodnutie krajského súdu je zrozumiteľné a ústavnoprávne akceptovateľné.

37. Sumarizujúc skutočnosti popísané v bode III.2.1. až III.2.3. tohto uznesenia, ústavný súd nezistil takú príčinnú súvislosť medzi napadnutým uznesením a namietaným porušením práv sťažovateľa (ani zjavný omyl či exces, prípadne iné evidentné popretie samotnej podstaty ochrany základných práv a slobôd), na základe ktorej by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o ich porušení, v nadväznosti na čo ústavnú sťažnosť sťažovateľa aj v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

38. Keďže ústavná sťažnosť bola ako celok odmietnutá, rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľa stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. januára 2025

Jana Baricová
predsedníčka senátu